

Aditya Adhikari

Ağırlıklı olarak Nepal'deki siyasal gelişmeler üzerinde duran gazeteci ve danışman. Katmandu'da yaşayan Adhikari, 2008 ile 2012 yılları arasında, İngilizce yayın yapan günlük *Kathmandu Post* gazetesinde düzenli olarak köşe yazıları yazdı.

Eserin Orjinal Adı
The Bullet and the Ballot Box:
The Story of Nepal's Maoist Revolution
(Verso, Londra, 2014)

SİLAH VE SEÇİM SANDIĞI

Nepal'deki Maoist Devrimin Öyküsü

Aditya Adhikari

İngilizceden Çeviren:
Cemre Şenesen

Yordam Kitap: 375 • Silah ve Seçim Sandığı • Aditya Adhikari
ISBN 978-605-172-384-6 • Çeviri: Cemre Şenesen • Kitap Editörü: Erkin Özalp
Redaksiyon: Emel Yuvayapan-Bariş Yıldırım • Düzeltme: Cemre Cemri
Kapak ve İç Tasarım: Savaş Çekiç • Sayfa Düzeni: Savaş Çekiç
Birinci Basım: Ekim 2020 © Verso, 2018 © Yordam Kitap, 2018

Yordam Kitap Basın ve Yayın Tic. Ltd. Şti. (Sertifika No: 44790)
Çatalçeşme Sokağı Gendaş Han No: 19 Kat: 3 34110 Cağaloğlu - İstanbul
Tel: 0212 528 19 10 • W: www.yordamkitap.com • E: info@yordamkitap.com
www.facebook.com/YordamKitap • www.twitter.com/YordamKitap
www.instagram.com/yordamkitap

Baskı: İnkılap Kitabevi Baskı Tesisleri (Sertifika No: 44066)
Çobançeşme Mah. Altay Sok. No: 8
Yenibosna / Bahçelievler - İstanbul
Tel: 0212 496 11 11

SİLAH VE SEÇİM SANDIĞI
Nepal'deki Maoist Devrimin Öyküsü

İÇİNDEKİLER

Önsöz	11
1. BÖLÜM	
HALKLARIN KALPLERİNDEKİ GÜNEŞ: BAŞLANGIÇ	17
Nepal’de Çin’in Kültür Devrimi	17
Otokrasinin Sonu	26
2. BÖLÜM	
DEMOKRASI VE YOL AÇTIĞI HOŞNUTSUZLUKLAR	33
Yeni Bir Başlangıç	33
Kırsal Bölgelerde Baskının Sürmesi	34
Nepal Egemen mi?	42
İşyan Kıpırtıları	50
3. BÖLÜM	
FİLİN GÖZÜNÜ OYMAK	61
“Düşman İlerlediğinde, Geri Çekilin”	61
Teröre Karşı Terör	65
Kentteki Savaş	70
Polis Geri Çekiliyor	75
Parlamentodaki Kargaşa	78
Çelişkilerden Faydalanmak	80
4. BÖLÜM	
DEVLET SAVAŞA GİRİYOR	91
Yeni Kral İş Başında	91
Savaş ve Müzakere	103
Savaşın Sürdürülmesi	115
5. BÖLÜM	
TARAFTARLAR ARASINDA	127
İki Rejim	127
Taraftarlar Arasında	129
Beni Muharebesi	142
6. BÖLÜM	
SUDA BALIK: ANLATILAR	155
Halk Siyaseti	155

Devrimin Kalesi	163
Sınıf Mücadelesi mi Etnik Özerklik mi?	170
Yeni Bir Kültür Devrimi	182
Dailekh'teki Misilleme Saldırısı	186
Halkın İnsafına Kalmak	191
7. BÖLÜM	
SENDELEMELER VE TOPARLANMALAR	207
Üst Komuta Kademesi	207
Üst Yönetimde Sorun	219
Karanlıkta El Yordamıyla	229
Khara Muharebesi	233
Bir Meşruiyet Krizi	237
Strateji Değişikliği	241
8. BÖLÜM	
AYAKLANMA	245
Gandak Harekâtı	245
Bise Nagarçı'nın Tanıklığı	251
Kaplan Korkusu	256
Hapishane Mücadelesi	259
Rejimin Devrilmesi	265
Muhasebe	271
9. BÖLÜM	
HALK SAVAŞI'NIN SONUÇLARI	275
İsyancılar Başkentte	275
Geri Tepme	280
Hükümet Sorunu	288
Bölgesel Hak İddialarının Dengelenmesi	290
Parlamentar Bataklık	295
Hayal Kırıklığı ve Öfke	302
Meclisin Ölümü	312
SONSÖZ	314
TEŞEKKÜRLER	325
NOTLAR	327

*Annem babam,
Neelam ve Rameş Adhikari için*

ÖNSÖZ

Yıkabilirsiniz Lenin'in heykelini
Paramparça edebilirsiniz Marksist öğretiyi
Gömebilirsiniz devrim tarihini
Neden heykelle yetinesiniz?
Parçalara ayırıp Lenin'in naaşını
Kargalarla akbabalara atabilirsiniz ...
Fark etmeyecektir
Ey dünyanın müreffeh varlıkları
Ey kapitalistler
İhtikamla hareket eden ve kan dökülmesine sevinen sizler
Ülkeleriz biz. Özerklik verin bize.
Uluslarız biz. Kurtuluş verin bize.
Halkız biz. Devrim verin bize.

- Ahuti¹

1992'de bu satırlar yayımlandığında, genellikle "Ahuti" olarak bilinen Bişwa Bhakta Dulal, Birlik Merkezi üyesiydi. Bu, sonradan iki fraksiyona bölünecek olan küçük bir komünist partiydi. Bu fraksiyonlardan biri, Nepal Komünist Partisi (Maoist) haline geldi. Ahuti'nin şiiri, yaygın olarak yenilgiye uğradığı düşünülen bir ideolojiye sınırsız bağlılığını ilan eder. Şair, sanki katıksız ikna gücüyle kendi kaygılarını bastırmaya çalışmaktadır. Ahuti, sonunda, silahlı mücadeleyi desteklemeyen fraksiyona katıldı. Fakat şiiri yayımlandıktan dört yıl sonra, diğer fraksiyondaki yoldaşlarının hissettiği öfke ve acı silahlı bir isyana dönüşerek Nepal tarihinin akışını değiştirdi.

Maoist isyanın çoğu önderi, mutlak bir hükümdarın Nepal'i yönettiği 1970'lerde yetişkinliğe adım atmıştı. Kral Mahendra Şah, Nepal'in demokrasiye hazır olduğuna inanmıyordu. 1960'ta darbeyle başa geldikten sonra tüm siyasi partileri yasaklayarak Pañçayat sistemini kuran Mahendra'ya göre, ulusun bağımsızlığını koruyup güçlendirebilecek, ülkeyi modernleşmeye götürebilecek tek sistem buydu. Ama Pañçayat rejimi siyasi muhalefete izin vermiyordu ve bu rejimin modernleşme programı geleneksel toplumsal hiyerarşileri ortadan kaldırmak yerine sağlamlaştırıyordu. Böylesi koşullarda, toplumsal ve siyasi değişim peşinde koşan çok sayıda genç erkek ve kadının komünizme yakınlık duyması doğaldı.

1990'da, bir dizi yasaklı partinin önderlik ettiği bir halk hareketi Pañçayat rejimini devirmeyi başardı. O zamanlar çeşitli marjinal fraksiyonlara dağılmış olan Maoistler, bu siyasi kazanım hakkında karışık hisler besliyordu. Fakat diğer pek çok kişi, Nepal'in, hem yurttaşlarının arzularıyla hem de tüm dünyada baskın olan liberal demokrasi paradigmasıyla uyumlu olan bir sisteme sonunda kavuştuğuna inanıyordu. Nepal'in en büyük partisi Nepal Kongre Partisi, arada sırada sosyalizm inancını dile getirse de, uygulamada hep liberalizme sadık kalmıştı. Ülkenin en büyük iki komünist partisi, yaygın liberal zafer gösterileri tarafından yola getirilmiş, Nepal Komünist Partisi (Birleşik Marksist-Leninist)'i (NKP-BML) oluşturmak üzere birleşmiş ve yeni parlamenter düzene bağlılık yemini etmişti.

Dolayısıyla, devrime sınıksız bağlı olan Maoistler güçlü bir akıntıya karşı kürek çekiyordu. Parlamenter sistemi reddetmekle kalmıyor –Nepal'in yabancı ülkelere fazlasıyla bağımlı olmasına rağmen– Amerika Birleşik Devletleri ve Hindistan gibi “emperyalist” ve “yayılmacı” güçleri açıkça suçluyorlardı. Genel olarak, hiçbir Nepal hükümetinin Hint desteği olmadan hayatta kalacağı düşünülüyordu. Hindistan'a açıkça düşmanlık besleyen bir siyasi grubun pek fazla yol alması beklenmiyordu. Hem Nepalli

hem de yabancı gözlemciler, Maoistleri, eskimiş bir ideolojiye takılıp kalmış, dikkate alınmayacak ve hiziplerle dolu bir ayrılıkçı grup olarak görüyordu.

Fakat Maoistler azimlerini korudu. Şubat 1996'da ülkenin ücra köşelerindeki pek çok polis noktasına saldırarak Halk Savaşı'nı ilan ettiler. Nepal Kongre Partisi'nin önderlik ettiği hükümetin yanıtı polisi harekete geçirmek oldu. İsyan, polis baskısına karşın, izleyen birkaç yılda ülkenin her yanına yayıldı. Hükümet, olağanüstü hal ilan ederek ulusal orduyu görevlendirdi. 2002'de kral, devlet üzerindeki gücünü yeniden elde etmek üzere harekete geçti. Nepal üzerinde etki sahibi olan tüm yabancı güçler –Hindistan, Çin, ABD ve İngiltere– Maoistlere karşı hükümeti destekledi. Tek başına ABD, 20 milyon doların üzerinde askeri yardımda bulundu.

Buna karşılık Maoistlerin hiçbir dış desteği yoktu. Başlangıçta ilkel silahlara bel bağlamış ve en uzak bölgelerdeki köylerde üslenerek faaliyet yürütmüşlerdi. Kadrolarının çoğu yoksul, kırsal sosyal çevrelerden geliyordu ve önemli bir bölümü ötekileştirilmiş etnik gruplara ve kast gruplarına mensuptu. Yine de, 2005'e gelindiğinde, Maoistler Nepal'in kırsal kesiminin büyük bölümünde kontrolü ele geçirmişti ve başlattıkları isyan ülkenin çehresini değiştirmişti.

Maoistler, on yıllık bir silahlı mücadelenin ardından, kralın iktidarı gasp etmesine karşı çıkan ana akım partilerle nihayet bir barış anlaşması imzaladı. Birlikte yönettikleri tarihsel ayaklanma, monarşiyi devirdi ve isyancıların ana taleplerinden biri olan Kurucu Meclis seçimlerinin yolunu açtı. Maoistler, Kurucu Meclis'teki sandalyelerin yaklaşık yüzde 40'ını kazandı. Diğer partiler çok gerilerinde kaldı. Maoistler hükümete katıldı ve siyasi gündemleri Nepal'deki kamusal tartışmalara yön vermeye başladı.

Ne var ki, Maoistlerin hedefi, isyanı başlattıkları dönemde çok daha büyüktü: Devlet üzerinde mutlak denetim. Artık ana akım siyasete dâhil olduklarından, kendilerini çok partili, işlevsiz

bir sistemin içinde bularak ödün vermek zorunda kaldılar. Her şeye karşın, siyasi bir güç olarak olağanüstü büyüdüler. Kimsenin ihtimal vermemesine rağmen, Mao'nun uzun süreli Halk Savaşı stratejisiyle, Soğuk Savaş sonrası dönemde devlet iktidarını ele geçiren tek isyancı grup oldular. Bu nasıl mümkün oldu?

Bu soru, bu kitapta sunulan Maoist isyan tarihinin odağında yer alıyor. Pek çok gözlemci, nüfusun büyük kesimlerini radikal bir ideolojiyi kabul eder hale getiren şeyin yoksulluk olduğunu söylüyor. Bazıları, Maoistlerin yükselişini devletin zayıflığına bağlıyor. Gerçekten de, hareketin kapsamlı bir resmini sunmaya yönelik hiçbir girişimde bu noktalar görmezden gelinemez. Bununla beraber bu kitap, öncelikli olarak, Marksistlerin “özel etmen” dedikleri şeyle ilgileniyor: İsyana katılan Maoistlerin kişisel yolculukları, inançları ve hedefleri, ormanlardaki, köylerdeki, hapishane hücrelerindeki deneyimleri, birbirleriyle ve yerel topluluklarla ilişkileri, tek tek Maoist önderler arasındaki gerginlikler, bu önderlerin çelişen hedefleri ve stratejileri...

Maoist önderler kimlerdi ve onları harekete geçiren nedenler nelerdi? Kadrolarıyla nasıl ilişki kurmuş, onları nasıl yönetmişlerdi? İdeolojik ve kişisel farklılıkları, hareketin dinamiğini nasıl şekillendirmişti?

Nepal'in köylerinden on binlerce genç erkek ve kadın isyana katıldı. Ateşli bir görev ve bağlılık duygusuna sahip, birbirlerine sımsıkı bağlı bir kadro yapısı oluşturmuşlardı. Kendilerini bekleyen büyük tehlikelere rağmen onları Maoist davaya katılmaya yönelten şeyler nelerdi? Maoistlerin büyük bölümünü, ataerkinin prangalarından kurtulma umuduyla isyancılara katılan kadınlar oluşturuyordu. Onların savaş deneyimleri nasıldı? Maoistlerce kontrol edilen köylerdeki sivilleri Maoist taleplere razı olmaya yönelten şey korku muydu yoksa sempati mi? Düzgün teçhiz edilmemiş, gevşekçe örgütlenmiş savaştı grupları nasıl oldu da heybetli Halk Kurtuluş Ordusu'na evrildi? Bu kitap, Maoistlerin askerî gücünün nasıl adım adım büyüdüğünü sergilemek için,

1996 ile 2005 yılları arasındaki muharebelerin en önemlilerinden bazılarına yakından bakacak.

Maoist hareketin kitlelerinin büyük bölümü, tarihsel olarak ötekileştirilmiş olan kastlara ve etnik gruplara dâhildi. Bu grupların pek çok üyesini, başlıca önderleri üst kasta olan bir hareketi desteklemeye yönelten şeyler nelerdi? Maoist önderler, sınıf mücadelesiyle etnik dava arasındaki gerilimi nasıl çözmeye çalıştı? Bazı eleştirmenlerin iddia ettiği gibi, kastları ve etnik grupları, sırf kendi çıkarları için kullanmak amacıyla mı harekete geçirmişlerdi?

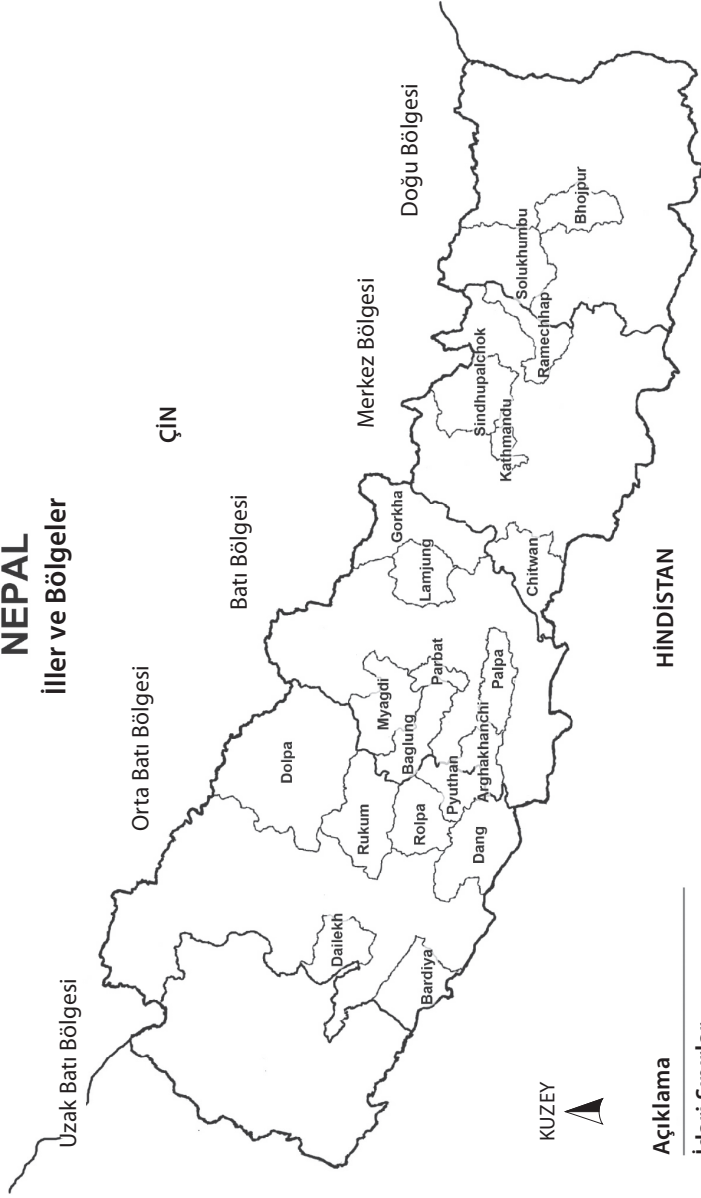
Bu kitap, Nepal'deki engin Maoist külliyattan yararlanarak bu gibi soruları yanıtlamaya çalışıyor. Bu külliyatın içinde ideolojik ve stratejik belgeler, demeçler, önderlerin yayımladığı genelgeler, Maoist komutanların çizdiği savaş planları ve savaşa katılanların iç dünyalarını ortaya koyan anı kitapları, romanlar, günlükler ve mektuplar bulunuyor. Bu anlatı, büyük ölçüde, çoğu İngilizceye çevrilmemiş ya da araştırmacılarca başka yerlerde kullanılmamış olan bu kaynaklarda bulunan kanıtlara dayanıyor. Parti hiyerarşisinin farklı düzeylerindeki militanlarla yapılan görüşmeler bu malzemeye ekleniyor. Ayrıca, Maoist hareketin farklı yanlarını inceleyen geniş akademik yazından ve gazetecilik yazınından da faydalandım. Bu kitap, daha geniş toplumsal ve siyasi süreç hakkındaki açıklamaları kişisel öykülerle zenginleştirerek, Nepal'deki Maoist isyanı, bireysel seçimlerin ve kaderlerin oluşturduğu bir insan ürünü olay –tarihin kaçınılmaz ilerleyişinden fazlası olan bir şey– olarak resmetmeye çalışıyor.

Aditya Adhikari

25 Nisan 2013

NEPAL

İller ve Bölgeler

KUZEY

Açıklama

İdari Sınırlar

- Uluslararası
- Bölge
- İl

1. BÖLÜM

HALKLARIN KALPLERİNDEKİ GÜNEŞ: BAŞLANGIÇ

Nepal’de Çin’in Kültür Devrimi

1960’larda Nepal kralı ile Çin önderlerinin dünya görüşleri arasında dağlar kadar fark vardı. Kral Mahendra Şah, iki yüz yıldır Nepal’e hükmeden bir hanedanın çocuğuyken, Mao’nun Çin’indeki komünist önderler, toplumlarındaki feodal ve aristokratik kalıntılara karşı mücadele ederek yükselmişti. Yine de, kral ile Çinli önderler dostane ilişkilerini sürdürüyordu. Çin medyası, Mahendra’yı sık sık “ilerici kral” olarak adlandırıyordu.¹ Çin’in 1966’daki toplam dış yardım taahhütlerinin yüzde 16,8’i Nepal’e yönelikti. Fakat bir yıl sonra, Kültür Devrimi’nin yarattığı taşkınlık diplomatik ilişkileri bozacak şekilde Nepal’e ulaştığında, durum değişmeye başladı. Çin’in Nepal kralına yönelik resmî yaklaşımı düşmanlığa dönüştü. Sonradan Dörtlü Çete’ye* dâhil olduğu için yirmi yıl hapiste kalacak olan Yao Wenyan, 1968’de Şangay Devrimci Komitesi’ne hitaben yaptığı konuşmada, Mahendra’yı “önemsiz bir gerici” olarak tanımlamıştı.²

Çin, 1963’ten beri, yol inşa etmeleri için Nepal’in kuzeydoğusundaki tepelere ekipler gönderiyordu. 1967’de, yol şantiyele-

* *Dörtlü Çete*: 1960’larda ve 1970’lerin başında gerçekleşen Çin Kültür Devrimi sırasında belirlenen politikaların sürdürülmesinden yana olan grubun önderlerine sonradan verilen ad. Bu önderler Mao Zedong’un karısı Jiang Qing, Wang Hongwen, Zhang Chunqiao ve Yao Wenyan idi. –çev.

rinde çalışan Çinli teknisyenlerin faaliyetleri Nepal hükümetini huzursuz etmeye başladı. Gazete haberlerine göre, teknisyenler inşaat işçilerine devrimci Çin yayınları ve Mao rozetleri dağıtıyordu. Çin sosyalizmini yücelten filmler de gösteriyorlardı. İddiaya göre, “saf ve temiz” Nepalli işçiler, ücretlerini almadan önce Mao’nun resmine selam vermeye ve onu yücelten sloganlar atmaya zorlanıyordu. Kral Mahendra ile Çin’in dış ticaret bakan vekili 26 Mayıs’ta yolun bir kısmının açılışını yaptığında, Çin’de çıkan haftalık İngilizce dergi *Peking Review*, kalabalığın, “Büyük önder Başkan Mao, dünya halklarının kalplerinde ışıldayan en parlak kızıl güneş!” diye haykırdığını bildirdi. Nepal’de çıkan haftalık İngilizce dergi *Nepali Times*’ın birkaç gün sonra verdiği yanıt soğuktu: “Oradaki Nepallilerin Mao’yu kızıl güneş olarak yücelttiğini duyan hiç kimse olmadı.”³

17 Haziran’da, Çin’in Nepal büyükelçisi ile birlikte yaklaşık 300 işçi, Hindistan’dan casusluk suçlamalarıyla kovulan dokuz Çinli diplomatı karşılamak üzere Katmandu’nun uluslararası havaalanında toplanmıştı. Karşılama ekibi, bekleyişleri sırasında, Mao’nun resimlerini gösteriyor ve “Mao’nun savaşçıları”nı yücelten sloganlar atıyordu. Delhi’den gelen uçak indi, ama kovulan diplomatları taşımıyordu. Havaalanında toplanan Çinliler çileden çıktı, Hint “gericiler”e ve “revizyonistler”e karşı sloganlar attılar ve fotoğraf çekmek isteyen gazetecilere saldırdılar. Diplomatlar 24 Haziran’da sonunda geldiklerinde, diğerlerinin yanı sıra Çin ve Pakistan büyükelçilerinin de hazır bulunduğu bir törenle kahramanlar gibi karşılandı.

Bu olay doğal olarak Hindistan hükümetini kızdırdı. Katmandu’daki Hindistan Büyükelçisi Sriman Narayan, Nepal dışişleri bakanlığına, Nepal’de Hindistan karşıtı faaliyetlere izin verilmesi nedeniyle duydukları şaşkınlığı belirten ve Nepal hükümetini araya resmen mesafe koymaya çağırان iki nota verdi. Kısa bir süre sonra ABD büyükelçiliği de Nepal hükümetine itiraz yöneltti: Kral Mahendra’nın doğum günü için düzenlenen bir fuardaki

Çin standında Amerikan karşıtı propaganda malzemelerinin de bulunduğu anlaşılmıştı.⁴

Bu, Nepal hükümetini zor durumda bıraktı. Nepal, iki dev ülkenin, Hindistan ile Çin'in arasına sıkışmış bir kara ülkesi olarak, uzun zamandır, iki komşusu arasında hassas bir diplomatik denge tutturmak zorunda bırakılıyordu. Hindistan'ın etkisi Çin'inkinden çok daha güçlüydü ve bazı Nepalli önderler, Hindistan'ın egemenlik kurma girişimlerini dengelemek için Çin'in desteğini kullanma hayalini kuruyordu (bugün de bu hayali kurmaya devam ediyorlar). Ama çabalarının başarıya ulaştığı örnekler azdı. Nepal'in dış politikasının doğasında fazlasıyla temkinli olmak vardır ve temel kaygı iki komşudan herhangi birini kızdırmaktan kaçınmaktır.

Fakat Çinlilerin kışkırtmasına ve Hintler ile Amerikalıların şikâyetlerine bir karşılık vermek gerekiyordu. Sonunda, dışişleri bakanlığı, tüm dış temsilciliklerden birbirleri aleyhine propaganda yapmaktan kaçınmalarını isteyen yumuşak bir genelge yayımladı.⁵

Ama çok geçmeden bir tür misilleme geldi. Mao'nun resmi, 1 Temmuz'da, sözü geçen fuardaki Çin standının üzerinde, Kral Mahendra'nın resmine göre daha fazla göze çarptığı bir yerde sergileniyordu. Duvarda asılı Nepal bayrağının yukarisına büyük bir kızıl yıldız yerleştirilmişti. Haberlere göre yalnızca seyirci olan, ama hayli yüksek bir olasılıkla rejimin örgütlü destekçileri olan bir grup genç erkek, Nepallilerin onurunu hedef alan bu hakarete öfkelenerek Mahendra'nın resminin Mao'nunkinin yanına konmasını ve kızıl yıldızın Nepal bayrağının yanından kaldırılmasını talep etti. Çinli görevliler kaba bir şekilde karşılık verince, genç adamlar onları taşa tuttu ve standın altını üstüne getirdi.

Olay büyüdü. Toplanan bir grup insan, kralı ve önderlik ettiği sistemi öven sloganlar atarak şehir merkezinde yürüyüşe geçti. Göstericiler, Çin büyükelçiliğine ait bir cipe saldırdı, Yeni Yol'daki Nepal-Çin Dostluk Derneği'nin bürosunu taşa tuttu, Bhotahity'de ve Katmandu Vadisi'ndeki en az iki başka yerde komünist yayınlar satan kitapçıları altüst etti.⁶

Bu olaylardan yedi yıl önce, 1960'ta, hırslı Kral Mahendra kısa parlamenter demokrasi deneyinin sonuna geldiğini ilan etmişti; seçilmiş önderler ordu yardımıyla hapsedilmiş, siyasi partiler yasaklanmıştı. 1959 genel seçiminde 109 sandalyeden 74'ünü kazanarak hükümet kuran, liberal demokrasi savunucusu Nepal Kongre Partisi, bundan en çok etkilenen parti oldu.⁷ Mahendra, daha sonra Pançayat demokrasisi ismini vereceği, kralın, egemenliğin vücut bulmuş hali olarak bürokrasinin tepesinde yer aldığı partisziz bir sistemi uygulamaya koydu. İddiaya göre, bu sistemin amacı Nepal'i hızla modernleştirmekti. Kral, geleneksel meşruiyetini kullanarak, toplumsal düzeni çok bozmadan bunu başarmayı umuyordu.

Mahendra, Kongre Partisi'ni yalnız bırakarak zayıflatma stratejisi kapsamında, seçimlerde sadece dört sandalye kazanan ve Kongre Partisi'nden çok daha zayıf durumdaki Nepal Komünist Partisi'nin desteğini almaya çalıştı. İktidar nimetlerinin çekimine kapılan birkaç önde gelen komünist –en dikkat çeken Keşar Jung Rayamajhi–*, kralın yönetimindeki devletin, burjuva Nepal Kongre Partisi'nin yönettiği devlete göre daha ilerici olduğunu iddia ederek rejim saflarına katıldı. Fakat Puspa Lal Şrestha** ve destekçileri, parlamenter demokrasinin kralın doğrudan yönetimine tercih edilir olduğunu savunmaya devam ederek Pançayat karşıtlıklarını sürdürdü.⁸ 1967'de Kültür Devrimi Katmandu'yu vurduğunda, ikinci fraksiyonun önderlerinin çoğu Hindistan'da yaşıyordu.⁹

Önderleri sürgündeyken Nepal'de kalan radikal komünistler, Kral Mahendra'ya ciddi bir tehdit oluşturmuyordu. Ama kral, ülkedeki sosyoekonomik koşulların güçlü bir komünist harekete yol açabileceğini şüphesiz fark etmişti. Nepal, ağırlıklı olarak,

* Keşar Jung Rayamajhi (1919-2012), 1954'te NKP Merkez Komitesi'ne, 1956'da genel sekreterliğine seçilmiş Nepalli politikacı. –çev.

** Puspa Lal Şrestha (1924-1978), NKP kurucu genel sekreteri. Rayamajhi NKP genel sekreterliğine seçildiğinde parti, biri (Rayamajhi önderliğinde) reformcu biri de Şrestha önderliğindeki devrimci iki kampa ayrılmıştı. –çev.

fazlasıyla eşitsiz ve sömürücü toprak ilişkileri ve ayrımcı ve sömürücü bir kast sistemi bulunan bir tarım toplumdur. Bu arada, Nepal halkı, modern eğitimin yaygınlaşmasıyla, ülkelerinin dünyadaki önemsiz konumunun gitgide daha çok farkına varıyordu. Nepalli kitleler belki ayaklanmıyordu ama 1967'de (Çin fuar standı sorununun yaşandığı yıl) Pançayat sistemi hakkındaki hoşnutsuzluğun ve Maoist ideolojiye sempatinin kıpırtıları görünmeye başlamıştı bile. 1 Temmuz'da Katmandu'da devrimci Çin simgelerine saldıran genç adamlar, pek çok yerde Maoist sempatanların direnişiyle karşılaşmıştı.

Otuz yıl sonra Nepal devletinin temellerini sarsacak olan silahlı Maoist isyanın önderleri, bu direnişçiler arasında bulunmuyordu. Fakat dünyadaki diğer gençlerle beraber, pek çoğu 1990'larda Maoist önderlere dönüşecek olan onlu ve yirmili yaşlardaki bir kuşak Nepallinin de o sıralarda radikalleştiği açıktır. Hindistan'daki Naksalit hareket* bir ilham kaynağıydı. Çinlilerle ve onların ideolojisiyle karşılaşmaları da geleceğin pek çok Maoist aktivistinin hayal gücünü ateşlemişti. O zamanlar Nepal-Tibet sınırındaki Sindhupalçok'ta yetişkinliğe doğru ilerleyen Agni Sapkota, yol şantiyelerinde Çinli kültür gruplarının işçiler için söyleyip oynadığı yurtseverlik şarkı ve danslarının onu etkilediğini hatırlıyor.¹⁰ Yine o zamanlar çocuk olan Indra Mohan Sigdel, şeflerin, teknisyenlerin ve işçilerin statülerinden bağımsız olarak aynı kıyafetleri giydiklerini ve aynı yerde konakladıklarını görüp Çinlilerin ne kadar eşitlikçi olduğunu keşfetmiş ve bundan çok etkilenmişti.¹¹

Kültür Devrimi'nin etkisi, etkili propaganda sayesinde ülkenin tepelerinde ve düzlüklerinde yankılandı. Geleceğin "Pračanda"sı, Nepal Komünist Partisi (Maoist) baş önderi Puşpa Kamal Dahal, yeniyetmelik günlerinde kendisine Mao'nun resmini gösteren bir

* Hindistan'da faaliyet gösteren, Hindistan Komünist Partisi (Maoist) ile ilişkili komünist gerillalar. -çev.

arkadaşının şöyle dediğini hatırlıyor: “Bu, zenginle yoksulun ya da zayıfla güçlünün arasında hiçbir farkın bulunmadığı Çin’in yüce önderi. Orada herkes eşit.”¹²

1954’te Nepal’in orta kesimindeki tepelik bölgede bulunan Kaski ilinde doğan Puşpa Kamal Dahal, ayrıcalıklı Brahmin kastından olmasına rağmen yoksullaşmış olan bir köylü ailesiden geliyordu. Gelecekteki çoğu NKP (Maoist) önderi de onun gibi 1950’lerde, Nepal’in tepelik bölgesinde* doğmuştu. Aileleri, çoğunlukla üst kastlardandı (ağırlıklı olarak Brahmin) ama devlet iktidarıyla bağları olmadığı için küçük ölçekli tarımla ya da ayin düzenleme, astroloji gibi geleneksel Brahmin meslekleriyle uğraşıyorlardı. Dahal sekiz yaşındayken ailesi daha verimli topraklar bulmak için Kaski’nin güneydoğusunda kalan Tarai bölgesindeki Çitwan iline göçmüştü.¹³ Ama zorluklar sürmüştü. Puşpa Kamal Dahal, bir tefecinin babasını nasıl aşağılayıp tekmelediğini hiç unutmuyacaktı. Bunun “hiç unutmayaacağı bir siyasi ders” olduğunu söyleyecekti.¹⁴ Benzer şekilde diğer üst düzey Maoist önderlerin aileleri de tarıma yeni açılan toprakları işlemek için 1960’larda Nepal’in güney düzlüklerine taşınmış ve benzer haksızlık deneyimleri, onları radikal bir siyasi ideolojiye yatkın kılmıştı.

Dahal’ın babası Muktiram, iş bulmak için 1950’lerin sonlarında Hindistan’ın Assam eyaletindeki Guwahati’ye gitti. Bir yıl odun toplayıp sattıktan sonra İtalyan Fiat arabalarını satan bir şirkette çalıştı, 1961’de memleketine döndü.¹⁵ Geleceğin diğer Maoistleri ya da akrabaları da daha iyi koşullar bulmak amacıyla geçici olarak Hindistan’a göç etti. Geleceğin Maoist önderi Ram Bahadur Thapa’nın babası gibi bazıları, Hindistan Ordusu’nda kalıcı ve görece yüksek maaşlı işler buldu.¹⁶ Post Bahadur Bogati’nin veya Krişna Bahadur Mahar’a’nın babası gibi diğerleriyse, Nepal’e dönmeden önce “otellerde” (daha doğrusu harap lokantalarda) temizlikçi veya

* *Hill Region*: Nepal’in kuzeyindeki (Everest Tepesi’ni de içeren) dağlık bölge (*Mountain Region*) ile güneydeki düzlük bölge (*Tarai Region*) arasında uzanan bölge. –cev.

güvenlik görevlisi olarak çalışmak durumunda kaldı.¹⁷ Nepal ruhu-
na koca bir gölge düşüren komşu Hindistan'daki ilk deneyimler, ge-
nellikle utanç ve aşağılanma dönemleri olarak hatırlanır; geçinebil-
mek için tanımadıkları bir ülkede çalışıp didinmek üzere aileyi ge-
ride bırakma zorunluluğunun, ev sahibi topluluk tarafından ikinci
sınıf yurttaş muamelesi görmenin ve temel geçinme standartlarını
bile sağlayamayan bir ülkenin yurttaşı olmanın getirdiği utanç ve
aşağılanmışlık duygusu...

Puşpa Kamal Dahal, ilk ve orta öğrenimini Çitwan'da ta-
mamladıktan sonra 1971'de Katmandu'ya taşındı ve Tribhu-
van Üniversitesi'nin Patan kampüsünde iki yıl okudu. Ardın-
dan Çitwan'a dönerek Rampur'daki Tarım ve Hayvan Bilimleri
Enstitüsü'nden ziraat lisans diplomasını aldı. Geleceğin diğer pek
çok Maoist önderi, Dahal gibi, eğitimlerini daha da ilerletmek
için 1960 sonlarında ve 1970'lerde Katmandu'ya ya da diğer bü-
yük şehirlere taşındı. Genellikle ailelerinde örgün yüksek eğitim
alan ilk kişilerdi bunlar. Gittikleri yüksekokullar, modernleşme
hareketi kapsamında devlet tarafından yakın zamanda kurulmuş-
tu (1950'ye kadar bir yüzyıl boyunca Nepal'e hükmeden Rana
oligarşisi, bilinçli bir halkın iktidarlarını tehdit edebileceğini bil-
diğinden, eğitimin yayılmasına karşı etkili engeller koymuştu).
Eğitim için Katmandu'ya gelen genç erkekler, maddi yoksunluk
çekmiş olsalar bile, Nepal toplumu bağlamında görel olarak ay-
rıcalıktıydı. Üst kasttan erkeklerdi ve anadilleri, devlet seçkinle-
rinin ve idaresinin dili olan Nepalceydi.¹⁸ Pançayat seçkinlerinin,
hızla genişleyen bürokrasiye dâhil ederek ve modernleşme göre-
vine hizmet etmelerini sağlayarak yetiştirmeye çalıştığı sınıfın alt
kademelerinde yer alıyorlardı.

Geleceğin Maoist önderlerinin neredeyse hepsi, okul ve üni-
versite yıllarında Nepal'in gizli komünist hareketindeki bireylerle
temas kurdu. Yalnızca Marx, Engels, Lenin ve Mao'nun eserleri-
ne değil, Maksim Gorki'nin yazdığı *Ana*, Ostrovski'nin yazdığı
Ve Çeliğe Su Verildi ve Yang Mo'nun yazdığı *Gençlik Şarkısı* gibi

Ruşça ve Çince devrimci romanların çevirilerine de ulaştılar. Bu kitaplar, o dönemde, Sovyet ve Çin kültür merkezlerince, devlet desteğiyle ve geniş kitlelere yönelik olarak basılıyordu.¹⁹

Bazıları, öğrenimlerini tamamladıktan sonra kısa süreliğine devlet bürokrasisinde alt düzeyli işlere girdi. Puşpa Kamal Dahal gibi buna benzer işleri bulamayan bazıları da hayatlarına köy öğretmeni olarak devam etti. Bu sırada bazı komünist partilerle ilişkileri derinleşti. 1970'lerin sonlarında, bir ara, gelecekteki NKP (Maoist) önderlerinin hepsi, Dördüncü Kongre adlı bir partinin üyesiydi ve bu partinin önderleri arasında yer alan, 1935 doğumlu yaşlıca bir komünist olan Mohan Bikram Singh'den çok etkilenmişlerdi.

Bu aktivistler, yavaş yavaş tam zamanlı işlerini bırakarak (Dahal 1979'a kadar öğretmen olarak çalıştı) partiye daha fazla zaman ayırır oldu. Gizli faaliyet yürüten bu insanlar, öğrencilere, köylülere ve işçilere, Nepal devletinin baskıcı niteliğini açıklayarak ve onları yerel hücrelerde örgütleyerek, komünist öğretiyi aşıladı. Polis tarafından taciz edildiler, tutuklandılar, dayak yediler. Pançayat döneminin son derece baskıcı siyasi ortamı yüzünden ancak sınırlı ölçülerde faaliyet yürütebiliyorlardı. Yine de bir dizi durumda fırsatlarla karşılaştılar. Örneğin, komünistler, 1979-80'de, öğrencilerin önderlik ettiği kitlesel bir harekette Nepal Kongre Partisi'yle bir araya gelerek sarayı bir halkoylaması düzenlemek zorunda bıraktı. Nepal halkına Pançayat sistemine devam etme ya da çok partili demokrasiye geçme seçenekleri sunuldu. 1980 halkoylaması, Pançayat lehine sonuçlanmış olsa da (pek çokları seçimlerde yolsuzluk olduğuna inanır), siyasi özgürlüklerin sınırlı bir ölçüde arttığı bir dönem başlattı. Bu öğrenci hareketi, radikal komünistlerin de dâhil olduğu siyasi partiler için, siyasi hareketlenmeler hakkındaki çarpıcı bir dersti.

1980'li yıllarda Nepal'deki pek çok komünist, başka yerlerdeki gibi, ortodoks komünizme olan inançlarını yitirmeye başlamıştı. Fakat Dahal ve yoldaşları, Nepal'in ancak komünist bir

partinin devleti zor yoluyla ele geçirmesiyle özgürleştirilebileceği düşüncesine daha da bağlandı. Mohan Bikram Singh önderliğinde bu radikal hedefi benimseyen sertlik yanlısı fraksiyon Masal, 1983'te Dördüncü Kongre'den ayrıldı. Fakat Mohan Bikram'ın daha genç destekçilerinin pek çoğu, kısa bir süre sonra, otoriter önderlik tarzından hoşnutsuzluk duymaya ve Bikram'ın silahlı isyana bağlılığından şüphe etmeye başladı.²⁰ 1985'te ondan ayrılarak –Mohan Bikram'ın fraksiyonunun adından tek bir harfle farklılaşan– Maşal adlı yeni bir fraksiyon kurdular.

Maşal'a, sonradan Maoistlerin en önemli üç önderinden biri haline gelecek olan ve "Kiran" adıyla bilinen Mohan Baidya önderlik ediyordu. Maşal, 1980'lerin sonlarında Nepal'deki daha küçük komünist partilerden biriydi; üyeleri, örgütlerini büyültmeye çalışmaktan çok, devlete savaş açma düşüncesiyle ilgileniyordu. Zamanlarının çoğunu, Maşal'ın Devrimci Enternasyonalist Hareket (DEH) (çeşitli ülkelerden radikal Maoist grupların bir araya gelmesiyle oluşmuş bir forum) üyeliği sayesinde edindikleri ideoloji ve askerî strateji metinlerini okuyarak geçiriyorlardı. O zamanlar tüm DEH üyeleri arasında gerilla savaşı yürütmek konusunda en başarılısı ve dolayısıyla en büyük ilham kaynağı, Peru'daki Aydınlık Yol hareketiydi.

Maşal aktivistleri, 28 Nisan 1986'da Katmandu Vadisi'nin farklı yerlerindeki dokuz polis noktasına saldırdı. Yetkililer, güvenli evlerde saklanan geleceğin devrimcilerine yoğun bir baskıyla karşılık verdi. Partinin ileri gelenleri taktiksel hatalarını kabulense de bu eylemin yeterli olmadığını ısrarla savunan pek çok üye vardı. Mohan Baidya Ekim 1989'da fraksiyonun önderliğini bırakarak yerine Puşpa Kamal Dahal'ı aday gösterdi. Grup, bu değişime rağmen silahlı mücadeleye bağlı kaldı. Polis noktalarına gerçekleştirilen başarısız saldırıdan çıkardıkları ders, devletin kentsel alanlardaki gücü hesaba katıldığında, silahlı mücadeleye köylerden başlamanın gerekli olduğuydu. Bir sonraki yıl Dahal ve C. P. Gajurel, Bihar'a giderek Hint Maoist Komünist Merkezi'nde

(MKM) gerilla savaşı eğitimi aldı. Bu dönemde bir başka Maşal önderi, Dev Gurung, Tibetli Khampa isyancılarından, 1970'lerde Çinlilere karşı giriştikleri silahlı mücadeleden kalma iki tüfek edindi. Dahal, 1989'da, Gorkha ilinin gözden uzak bir köşesinde on üç çekirdek Maşal eylemcisine gerilla savaşının temelleri hakkında eğitim vermeye başladı.²¹

Otokrasinin Sonu

1980'lerin sonlarına gelindiğinde, Pançayat'ın, bir zamanlar sahip olduğu sınırlı reformculuğundan da eser kalmamıştı. Artık, öğrenci hareketi ve 1980'deki halkoylaması başta olmak üzere türlü şekillerde otoritesine meydan okunan rejimin öncelikli kaygısı, kendi varlığını ve seçkinlerinin ayrıcalıklarını korumaktı. Yıkıcı faaliyetleri saptayıp ezmek için bir gizli polis teşkilatı kurdu ve şiddete eğilimli gençlik gruplarını –halk arasındaki adıyla *mandale*'leri– harekete geçirdi. Ama sistem yetersizdi ve meşruiyetini kaybetmişti. Bu da yasaklı siyasi partilerin kentli nüfus içinde ağlarını genişletmelerine fazlasıyla olanak tanıyordu.

Berlin Duvarı'nın yıkılmasından sonra dünyayı saran demokratik ayaklanmalar, Nepal'deki siyasi önderleri derinden etkiledi. Bu sıralarda Hindistan'ın Nepal'i ticari ablukaya alması, Nepal hakkında büyük kızgınlığa yol açtı. Kamuoyunda egemen olan havadan faydalanan yasaklı siyasi partiler, monarşik otokrasiye karşı kitlesel bir ayaklanma başlatmak için bir araya geldi. Harekete, kırk yıldan uzun süredir parlamenter demokrasi mücadelesi veren Nepal Kongre Partisi önderlik ediyordu. Daha etkili komünist partilerden bazılarının katılımıyla, Birleşik Sol Cephe (BSC) adı verilen ittifak oluşturuldu.²²

BSC'deki en önemli parti –Nepal Komünist Partisi (Mark-sist-Leninist)– Maoist köklere sahipti. Parti, 1970'lerin başlarında Jhapa'da (Nepal'in güneydoğu köşesinde bir il) silahlı bir isyan başlatmıştı. Bu eylem, devlet tarafından bastırılana kadar,

bazı toprak sahiplerinin hayatına mal olmuştu. Partinin pek çok önemli önderi hapsedilmişti. Yenilgiyle zayıflayıp cesareti kırılan bu komünistler, mevcut siyasi koşullarda devlete karşı silahlı bir devrimin gerçekleştirilemeyeceğine karar vermişti.²³ İzleyen yıllarda dünyanın geri kalanında gerçekleşen olaylar –en önemlileri Mao’nun ölümünün ardından Deng Şiaoping’in başa geçmesi ve Sovyetler Birliği’ndeki açıklık politikası (“glasnost”) ile yeniden yapılanma (“perestroyka”)– BSC partilerini geleneksel komünizmin başarısız olduğuna ikna etti.²⁴ Onları, 1990 hareketi içinde yer alan ve Pançayat sistemini sona erdirerek anayasal bir hükümdarın altında parlamenter bir demokrasinin kurulmasını talep eden Nepal Kongre Partisi ile ittifak kurmaya iten de bu inançtı.

Komünist yelpazenin diğer ucunda, Maşal’ın da aralarında bulunduğu radikal Maoist partilerin ittifakı Birleşik Ulusal Halk Hareketi (BUHH) yer alıyordu. BUHH, harekette davetsiz bir misafirdi ve hem Nepal Kongre Partisi hem de BSC üyeleri bu hareketi yok saymak için ellerinden geleni yaptı. Halk desteği konusundaki eksikliklerini akıcı retorikleriyle ve şiddet içeren sokak eylemleriyle telafi eden bu ittifak, taleplerinin –geleneksel Marksist görüşe uygun biçimiyle burjuva diktatörlüğü diye tanımlamaya devam ettikleri– bir parlamenter demokrasi ile sınırlı olmadığını en baştan açıklamıştı. Doğu Avrupa’daki halk direnişi hareketlerinin, liberal demokrasinin komünizm karşısındaki manevi zaferini temsil ettiği fikrini reddederek, dağılmakta olan Marksizm-Leninizm-Maoizm kalesini zamanın akışına karşı tahkim etmeye çalıştılar. Puşpa Kamal Daha’ya göre, Doğu Avrupa’daki hareketler, tersine, sınıf mücadelesi ve proletarya diktatörlüğünün zorunluluğu gibi çok önemli komünist ilkelerden vazgeçen rejimlere karşı gerçekleşiyordu. Bu rejimler, bu yüzden “faşist, kapitalist diktatörlükler”e dönüşmüştü. Ona göre, bu halk hareketleri, komünizmin tabutuna çivi çakmak yerine, gerçek Marksist hareketlerin büyümesini teşvik edecekti.²⁵

Baburam Bhattarai, BUHH'nin koordinatörü ve en görünür yüzüydü. 1954'te tarımla uğraşan bir Brahmin ailesinde doğmuş, ilk eğitimi yerel bir okulda almıştı. Fakat ergenlik çağına geldiğinde, ileride Maoist harekette birlikte çalışacağı kişilere göre çok farklı bir hayat yoluna girdi. Diğer Maoist önderlerin çoğu devlet okullarına giderken, Bhattarai, Hıristiyan misyonerlerce idare edilen bir okulda okuma fırsatını bulmuştu. Bu okulun verdiği eğitimin kalitesi devlet okullarındakinin çok üstündeydi. Çalışkan bir öğrenci olan Bhattarai, okulda sivrilerek ülke ölçeğindeki Mezuniyet Belgesi (MB) sınavlarında en yüksek puanı aldı.²⁶ MB "kurulunun" –en iyi on MB adayının– birincisi olan Bhattarai, daha on altı yaşında ülke çapında ünlü olmuştu.²⁷

Akademik başarısı, olması gerektiği gibi yükseköğrenim burslarıyla ödüllendirildi. Ara düzey eğitimi Katmandu'da tamamladıktan sonra mimarlık lisans eğitimi tamamlamak üzere Hindistan'ın Chandigarh şehrine gitti (daha sonra, seçtiği mimarlık bölümü hakkında, iyi derece alanların seçtiği bir bölüm olmasından başka hiçbir şey bilmediğini iddia edecekti).

Bhattarai, Nepal'de yaşadığı dönemde, gelecekteki mücadele arkadaşlarının aksine, yeraltındaki komünist ağların yasadışı ve baş döndürücü yoldaşlık ilişkilerinin içine çekilmemişti. İlk zamanlarda, siyasi görüşleri, monarşi kurumuna duyduğu genel bir antipatiden ibaretti; bu tutum, çocukluğunda Nepal Kongre Partisi üyesi olan bir akrabası tarafından aşılınmıştı. On altı yaşında Katmandu'ya gelip sonraki iki yıl boyunca öğrenci protestolarına ve cumhuriyetçiliğin önde gelen savunucularından Ram Raja Prasad Singh'in tutuklanmasına tanık olması, bu antipatiyi kuvvetlendirdi. Bhattarai bu dönemde genç komünistlerle bağlantı kurdu, ama farklı çizgilerden başka parti aktivistleriyle de tanıştı ve özellikle Nepal Kongre Partisi'ne sempati duyuyordu. Buna karşılık, gelecekte Maoist harekette birlikte çalışacağı kişilere, Kongre Partisi'nin burjuvaziyi temsil eden parti ve dolayısıyla da "devrim düşmanı" olduğu öğretiliyordu.

Puşpa Kamal Dahal ve yetişmekte olan diğer Maoistler, öğretilerini el altından dağıtılan yayınlardan ve yeraltı parti hücrelerindeki eğitim çalışmalarından öğreniyordu. Bhattarai ise bir yandan mimarlık eğitimine devam ederken bir yandan da üniversite kütüphanesinde tarih ve siyaset üzerine okumalarla geçen uzun saatler sonucunda Marksizm bilgisini derinleştirmişti. 1970'lerin sonunda Delhi'de şehir ve bölge planlaması üzerine yüksek lisans yaparken, tüm siyasi çizgilerden Nepalli öğrencileri kapsayan, bu yüzden Hindistan'daki Pançayat karşıtı güçler arasında partiler üstü bir forum işlevi gören Hindistan Bağımsız Nepalli Öğrenciler Örgütü'nü kurdu. Zamanın seçkin muhalif önderleriyle –Nepal Kongre Partisi'nden B. P. Koirala ve Ganeş Man Singh, başka komünistlerin yanı sıra Tulsilal Amatya, Nirmal Lama ve Mohan Bikram Singh ile– bu örgüt sayesinde tanıştı.

Bhattarai, 1980'lerin başlarında Delhi'deki Jawaharlal Nehru Üniversitesi'nde, sonradan *Az gelişmişliğin Doğası ve Nepal'in Bölgesel Yapısı: Marksist Bir Çözümleme* başlığıyla yayımlanacak olan doktora tezi üzerinde çalışıyordu. Nepal Kongre Partisi'nin kralla bazı konularda anlaşma çabasının (buna “ulusal uzlaşma” politikası deniyordu) doğurduğu hayal kırıklığıyla komünistlere meylecti ve Mohan Bikram Singh'in Masal'ına üye oldu. 1986'da Nepal'e geri döndüğünde parti için tam zamanlı çalışmaya başladı. Dahal ve gelecekteki diğer Maoist önderler kendi fraksiyonlarını kurmak için partiyi terk ettiklerinde bile Singh ile kaldı. Bhattarai'nin Singh'in fraksiyonundaki başka birkaç kişiyle beraber Maşal'a katılması ancak 1991'deki monarşi karşıtı ayaklanmanın ardından gerçekleşti.

Bhattarai'nin, üniversitelerde tek başına yürüttüğü çalışmaların yanı sıra eylemlerinin ürünü olan Marksizmi, Nepal'in yeraltındaki komünist çevrelerinde tartışılan ve buralardan yayılan doktriner Marksizmden çok daha kapsamlı ve esnekti. Sempati duyduğu kesimler arasında monarşiye karşı mücadele eden bazı komünist olmayan siyasi güçler de vardı. Çandigarh ve Delhi'deki

entelektüel ve siyasi çevrelerle ilişkilerinin sonucu olarak, diğer Maşal önderlerinin aksine, Hindistan'a karşı amansız bir düşmanlık beslemiyordu. Dahası, Maşal partisinin sıkı ilişkilerle örülü dünyasına girdiğinde, partinin diğer liderleri, beraber çalıştıkları on yılı aşkın süre içinde kurmuş oldukları yoğun bağlar içindeydi. Maoist önderlerin en önemlilerinden biri olsa da, silahlı isyan yılları boyunca hareketin halka dönük yüzü haline gelse de, Bhattarai ve çalışma arkadaşları arasındaki bu deneyim ve bakış açısı farkları, sık sık, Maoist parti ve izleyeceği doğrultu açısından önemli sonuçlar doğuran keskin karşıtlıklara yol açacaktı.²⁸

BUHH, 1990 ayaklanması sırasında, Nepal Kongre Partisi ve BSC ile birlikte Pançayat anayasasının hemen feshedilmesini ve ulusal yasama meclisinden köy konseylerine kadar tüm rejim yapısının dağıtılmasını talep etti. Fakat Kongre Partisi'nden ve BSC'den farklı olarak, BUHH'nin ek talepleri de vardı: Monarşi karşıtı harekette yer alan tüm partilerin, önde gelen bireylerin ve diğer örgütlerin bir araya gelmesiyle geçici bir hükümetin kurulması; Nepal için yeni bir anayasası taslağı hazırlayacak olan bir Kurucu Meclis için genel seçimlerin yapılması.²⁹

BUHH içindeki Maoist partiler, bu taleplerde bulunurken, Nepal komünist hareketinin geçmişindeki belirli bir çizgiye kulak veriyordu. Nepal Komünist Partisi'nin 1954'te düzenlenen Birinci Tüm Parti Kongresi, partinin ana hedeflerinden birinin, monarşinin yerine seçilmiş bir Kurucu Meclis aracılığıyla cumhuriyetçi bir sistem getirmek olduğunu açıklamıştı.³⁰ Bu, o dönemde, erişilebilir bir hedef gibi görünüyordu; ne de olsa Mahendra'nın babası Kral Tribhuvan, sadece iki yıl önce, seçilmiş temsilcilerden oluşan bir meclisinin yeni anayasa taslağını hazırlayacağını duyurmuştu.³¹ Ama Tribhuvan'ın ölümünün ve uzun bir siyasi çalkantı döneminin ardından 1958'de tahta çıkan Mahendra, Kurucu Meclis seçimlerini iptal ederek, parlamenter bir sistem getirmekle beraber egemenliğin monarşide kalmasını sağlayan bir